

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

FRANKFORT, den 10. September.

Van onderscheidene kanten wordt de nederlage der Turken bij Misolonghi bevestigd. De omstandigheden komen hierop neder: Eenige Griekische agenten hadden zich als bemiddelaars in de vesting begeven, om de Grieken te bewegen om de vesting goedwillig overtegeven, maar, volgens hun zeggen, heeft het overige Griekenland reeds onderworpen was. Er werd hiertoe schouwen; de wakkere *Noto Bozzaris* en boven onze asch planten, eer wij aan dien voorslag gehoor geven? De voorslag werd verworpen. De Turken hunne list mislakt ziende, en de kapudan-pacha voor de Griekische zeemagt, welke zich begon te vertoonen, bevreesd wordende, drong bij *Reschid*-pacha aan, om een algemeene storm te ondernemen, dien hij van de zeezijde zou ondersteunen. Voor het aanbreken van den dag van 2. Augustus werd daartoe overgegaan. *Reschid*-pacha deed den aanval te land met ruim 30,000 man op de door eene langdurige belegering geteisterde vesting, terwijl de kapudan-pacha met 100 vaartuigen, waarin 4000 man, haar van de zee kant bestuakte. De Grieken stonden pal. Het gebulder des geschuts van weerskanten was allerontzettendst. De vesting was in een dikken rook gehuld. De vuurmonden bleven gedurende verscheidene uren onophoudelijk aan het braken. Omstreeks zeven ure in den morgen werd de aanval der Turken al flauwer en flauwer, en eindelijk deinsden zij geheel terug. De Griekische bezetting liet hen geen rust, maar vervolgde hen heftig, tot dat zij van de vesting verjaagd waren. De vanden der overwinning werden op de muren geplant. Duitkenden van gestenvelde en gekwetste Turken werden in de loopgraven gevonden; en het vlakke veld was overzeer met hunne liken bedekt. Sedert is de Griekische generaal *Gouva*, met eene aanzienlijke magt komen opdagen, om de Turken in den rug te bestoken, en men denkt, dat zij met eene algemeene vlugt zullen eindigen. De Grieken hebben veel geschut op de Turken overd. De kapudan-pacha is mede niet vrij gebleven. De Griekische zeemagt is in tijds bijgesprongen en heeft van de Turken een fregat, eene korvet en eene groote galjoet verbrand. — Omtrent de zaken in Morea zijn de berichten minder zeker. Intusschen houdt zich het gerucht staande, dat *Ibrahim*-pacha eindelijk werkelijk geslagen is. — Te Modon sterven dagelijks 25 à 30 menschen aan de pest.

LONDEN, den 7. September.

Sedert eenigen tijd is er veel gesproken van eene overeenkomst, welke met de *schepen* bijstaan. Thans verneemt men daaromtrent, dat die overeenkomst met het Griekische comité alhier, onder tusschenkomst van twee Griekische afgevaardigden, de heeren *Orlando* en *Luriotis*, gesloten is. Lord *Cochrane* is thans op reis naar Schotland, en men is niet vreemd van de meening, dat hij van daar tot zijne onderneming zal afzeilen. Hij heeft, zegt men, reeds verscheidene schepen, en daaronder ook twee stoomvaartuigen, ter zijner beschikking, welke hij met Amerikaansche matrozen zal bemannen. Men houdt zich overtuigd, dat Lord *Cochrane* door zijne talenten en moed den Grieken groote voordeelen zal aanbrengen; terwijl hij ook zal voorzien in het bij hen heerschende gebrek aan groote schepen. Hoezeer Lord *Cochrane* voor Chili reeds tegen Spanje, en voor Brazilië tegen Portugal gediend heeft, was men, uit hoofde de betrekkingen met Turkije als van eenen zeer teeder aard beschouwd worden, aanvankelijk beducht, dat het ministerie, naar Lord *Cochrane* steeds een Britsch onderdaan blijft, hem hinderlijk zou zijn; doch het schijnt, dat die vrees ongegrond is en het ministerie hem vrij zal laten begaan.

Het toenemen van huwelijks-aankondingen in de dagbladen herinnert ons (zegt een dagblad) aan de volgende gebeurtenis, voor eenigen tijd alhier werkelijk voorgevallen: In een vrolijk gezelschap van heeren en dames werd besloten in een Londensch Morgenblad eene aankondiging te doen plaatsen van den volgende inhoud: » Dat eene dame, met schoonheid en rijkdom begaafd, de genoegens van den echten staat wenschte te maken, en dezen weg insloeg; om zich een levensgezel te kunnen uitkiezen. In antwoord op deze aankondiging ontving men brieven van 50 tot 60 personen van allen ouderdom, aan ieder werd teruggeschreven, dat men, wel is waar, niets tegen hem had in te brengen, maar dat de dame, voor dat hij haar werd voorgesteld, wenschte hem ongezien te beschouwen en dat hij, volgens eene opgegevene wijze gekleed, op een' sekeren avond zich in het parterre van den schouwburg in Drurylane moest bevinden, naar het einde van het eerste stuk zich op de bank plaatsen en met het regter oog door een Jorgnet moest zien. Alles slaagde zoo goed, dat toen het eerste stuk geëindigd was, er ongeveer 50, van den 15 jarigen baardeloozen *Adonis* af, tot den 50 jarigen welgevoeden en destigen weduwnaar en den 60 jarigen ineengekrompen en afgeleefden jongen vrijer, opgeschikt en met een vriendelijk gelaat, waarin de wensch, om het hart zijner schoone te veroveren doorstraalde, op de banken stegen. Hoog zwol hunne borst van hoop en met eene bestudeerde houding bragten zij het glas aan het oog; — dan wie kan hunne verbaasdheid, hunne ontsteltenis, hunne woede schilderen, toen zij zich allen duchtig zagen bespotten. Om zich onder de aanschouwers te verbergen, sprongen zij gezamenlijk met zulk eenen spoed van de banken, dat de gebrekkelijke 50 jarige minnaar mogt denken, dat zijne knien weder de vlagheid der jeugdelings jaren hadden terug gekregen.

Hoezeer Londen van jaar tot jaar wordt uitgebreid en hoe groot hier de sticht is tot bouwen, kan men hieruit afleiden, dat alleen in de wijk *Martje-bone*, sedert twee jaren, het getal huizen van 9000 tot 14000 is geklommen. Deze verbazende vermeerdering in deze sreek, heeft het noodzakelijk gemaakt eenen nieuwen grooten waterbak te vervaardigen, om het nieuwe gedeelte der stad met water te voorzien. Men heeft denzelven op eenen heuvel geplaatst, welke 75 voeten boven

de oppervlakte van het water in de Theems verheven is; het water zal uit dezen bak van een punt vloeijen, hetwelk hooger is dan een bak in *Martje-bone*, en men kan dienvolgens het water door pijpen tot in de hoogste kamer van dit gedeelte der stad brengen. Deze groote waterbak wordt 20 voeten diep, beslaat eene vlakte van 2 morgen land, en zal 18000 tonnen water kunnen inhouden. De bak ontvangt het water uit de Theems, boven Londen, door eene waterleiding, welke zeven Engalche mijlen lang is.

GENEVA, den 28. Augustus.

Gisteren morgen, ten vijf ure 20 minuten, heeft men eene schok van aardbeving gevoeld, sterk genoeg om groote ontsteltenis te verwekken onder de bewoners der bovenste verdiepingen der huizen, waar de beweging het geweldigste was. De schok heeft 5 tot 6 seconden aangehouden; doch wij hebben niet vernomen, dat daardoor eenige schade is veroorzaakt.

BRUSSEL, den 8. September.

Z. M. heeft den 3. dezer het volgende besluit genomen:

Op de voordragt van onzen minister van binnenlandsche zaken van den 1. dezer, No. 2, uitgebragt, na gehouden overleg met den directeur-generaal voor de zaken van de roomsch-catholijke eeredienst, nopens de uitvoering van ons besluit van den 14. Junij ll., (*Staatsblad*, No. 56), betreffende de daarstelling van een *collegium philosophicum*, ten behoeve der roomsch-catholijke jongelingen, die voor den geestelijken stand bestemd zijn;

Gelet op artikelen 15 en 16 van ons opgemeld besluit;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Van de beursen, welke van 's rijks wege worden uitbetaald aan kweekelingen op de bisschoppelijke seminariën, zal achtereenvolgens, een derde gedeelte, naar aanleiding van artikel 15 van ons besluit van den 14. Junij ll., (*Staatsblad*, No. 56), aan het *collegium philosophicum* worden toegevoegd; en zulks naar mate, dat zoodanige beursen bij de eerstgemelde stichtingen zullen komen open te vallen, tot op het vereischte bedrag van dat een derde.

2. Dien ten gevolge, zal door de bisschoppen of andere geestelijke overheden, geene verdere begeving van landsbeursen bij de seminariën kunnen worden gedaan, dan nadat het bedrag derzelve tot onder de twee derden van het tegenwoordig beloop zal zijn gedaald.

3. De directeur-generaal voor de zaken van de roomsch-catholijke eeredienst, zal naauwkeurige berichten inwinnen, omtrent het bedrag der tegenwoordig niet begevende landsbeursen, bij de seminariën, en zal de tegenwoordig niet begevende landsbeursen, bij de seminariën, van verdere landbeursen, tot dat het beloop bij het *seminarium* tot op de vastgestelde hoogte zal zijn verminderd.

4. Aan de kweekelingen, die zich gedurende het eerste jaar, na de opening van het *collegium philosophicum*, bij hetzelfde zullen gevoegen, en die zulks overigens mogten begeeren, zal eene beurs van 's rijks wege, gedurende hunnen studietijd van twee jaren bij het *collegium*, kunnen worden toegezegd.

5. Onze minister van binnenlandsche zaken zal ons, naar aanleiding van artikel 16 van ons voorsz. besluit van den 16. Junij 1825, (*Staatsblad*, No. 56), nadere voordragten doen, zoo tot het begeven der beursen, als nopens de betaling derzelve uit het vrijvallende gedeelte van die der bisschoppelijke seminariën, en uit zoodanige andere fondsen, als daartoe zullen kunnen worden bestemd.

En zijn onze minister van binnenlandsche zaken en de directeur-generaal voor de zaken van de roomsch-catholijke eeredienst belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk zal worden gebragt ter kennis van onzen minister van financie en van de algemeene rekenkamer.

UTRECHT, den 10. September.

Gelijk voor eenigen tijd reeds gemeld is, zal de conjunctie der drie schoonste planeten van ons zonnestelsel, *Venus*, *Mars* en *Jupiter*, van den 10. September, tot 10. October, des morgens ten drie ure plaats hebben. Deze gebeurtenis zoo schoon als zeldzaam, zal in het sterrenbeeld van den *Leeuw*, nabij de ster *Regulus*, welke er de grootste van is, plaats hebben. De sterrekundigen meenen dat wij daardoor een' schoonen herfst zullen hebben.

Mengelwerk.

BERIGTSCHRIFT VAN DEN BARON DE STASSART OVER HET LEVEN VAN DEN HEER J. M. KEMPER.

In No. 106 dezer Courant gaven wij onzen boezem lucht, door de verontwaardiging te uiten, welke ons bezielde, toen wij DE STASSART als berigtschrijver over het leven van onzen onvergetelijken Hoogleraar KEMPER zagen optreden; wij willen nu nog weinige oogenblikken verloren geven, om, ter voldoening aan het beloofde bij het slot van dat artikel, bij zijn geschrift zelf stil te staan: en dan meenen wij al dadelijk te mogen zeggen, dat dit geschrift uitnemend geschikt is, om ons een duidelijk begrip te geven van de diepe onkunde, de kleingestigheid, en de Fransche winderigheid van den Hoog Welgeboren Heer Baron DE STASSART, en van het onberekenbare verschil, hetwelk er tusschen hem en den man, wiens nagedachtenis hij mishandelt, bestaat. Wij zullen, ten betooge daarvan, niet beginnen met op te geven, welke de noodzakelijke vereischten van een levensbericht, vooral van eenen man, die in zoo veelvuldige opzigten als KEMPER uitmuntte, zijn; om daarna in bijzonderheden aan te toonen, dat eenvoudigheid, naauwkeurigheid, volledigheid, waarheid en waardigheid (want wij zwijgen van edele belangstelling) hier ten eenenmale worden gemist; en alzoo dit geschrift den naam van levensbericht of zelfs maar van *notice necrologique*, waar voor het hier wordt opgedicht, in geenen deele verdient: want zoo wij dat ondernamen, zouden wij een geheel boek-

deel. Hetten schrijven; misschien dikker dan de profer van beoorde-
lende tooneel-dichtkunde op het treurspel Montignis toegespaast, door
T. OLIVIER SCHILPEROORT.

Even weinig zullen wij hier in het breede betoogen, hetgeen wij ter
waardering van alle hoogschatters van KEMPER ter weder schryven,
dat deze berigtschryver zeer verre verwijderd is gebleven van het la-
terriike licht, waarin het voorwerp zijner beschrijving verdiende te
worden geplaatst; want zoo daaromtrent nog eenigen twijfel mogt kin-
nen oprijzen, gelieve men de lijkrede van VAN DER PALM te hertzen,
en men zal gereed zijn om toe te stemmen, dat in deze *notice* volledig
gemist worden die Dreed meesterachtige omtrekken, welke alleen in
staat zijn het beeld des grooten mans naar waarde te stellen; maar
inlegendeel gevonden wordt het broddelwerk van eenen kladschilder,
gelijk aan die zoogenaamde afbeeldsels van vorstelijke aangezichten, wel-
ke op Kermissen of Amstels Sluizen voor weinige centen worden aan-
gekocht, om voor het oog der daglooners de wanden der gelagkamers
te versieren of liever — te bedekken. Wij willen ons alleen bezig hou-
den met hetgeen wij hier vinden.

Hij begint dan met te zeggen, dat KEMPER, zijne ouders verloren
hebbende, zijne eerste opvoeding bij zijne grootmoeder van moeds-
zinde heeft genoten; van deze heet het: *cette femme respectable se put
à développer les inclinations vertueuses qu'elle aperçut en lui*. Ziet
jaar reeds eene van die Fransche uitwijdingen, zonder bepaalden grond.
VAN DER PALM zegt ons in de aantekeningen, achter zijne lijkrede ge-
drukt, bl. 95 alleen, dat hij daar met groote zorgvuldigheid en inge-
togenheid werd opgevoed; maar DE STASSART was digter bij de bron,
en weet er dus ook meer van te zeggen. KEMPER was, volgens VAN
DER PALM, 8 jaren oud, toen hij in het huis zijner grootmoeder over-
ging; op dien leeftijd valt er bij een kind nog weinig te ontwikkelen,
(developper); maar wel beginselen in te prenten; de ontwikkeling blijft
voor latere jaren bewaard, en dat deze niet door vrouwelijke, maar
door meesterlijke mannenhanden bij KEMPER bevorderd is geworden,
daarvan getuigen alle zijne woorden en daden.

Maar nu: *Le jeune KEMPER, après avoir épuisé toutes les resour-
ces qu'il offrait, pour l'étude des lettres, l'école Latine de Harlem, alla
perfectionner son instruction dans sa ville natale sous les habiles Pro-
fesseurs VAN OMMEREN et WYTTENBACH*. Volgens VAN DER PALM, in
zijne aantekeningen t. a. pl., heeft KEMPER slechts één jaar met zijne
grootmoeder te Haarlem gewoond, en aldaar het eerste onderwijs in
de Latijnsche taal ontvangen: in dat één jaar nu heeft deze aankomen-
de jongeling, die zoo even pas zijne rudimenta had opgeslagen, de
bron, ter beoefening der Latijnsche en Grieksche letterkunde, in de
scholen te Haarlem geopend, tot den laatsten druppel toe tegevocht,
zoo dat daar voor zijne leergierigheid geene lasten meer te bekomen
was, maar hij naar elders moest reizen om zijnen dorst te lesschen.
Een van beiden moet daar uit volgen: of dat KEMPER in zijne kind-
jaren een wonder was van geleerdheid, den jeugdigen man de eeuw-
volle overtreffende, of dat de Rector, Conrector en Praefectoren van
het Haarlemsche Gymnasium, niet veel meer konden, dan mensa decli-
nieren en *unus confiteri* — doch de wel gevestigde roem van de
Haarlemsche scholen ook van dien tijd logenstraffen het laatste: en ter
opzichte van het eerste schrijft VAN DER PALM, t. a. pl. bl. 96: *welhaast
te Amsterdam teruggekeerd, bezoekt hij de scholen aldaar, streeft
hij kans al zijne medeleerlingen voorbij, en wend een der meest be-
de Eweekelingen van den beroemden VAN OMMEREN*. Deze VAN OMME-
REN was Rector van het Amsterdamsche Gymnasium, maar nimmer
Hoogleraar aan het Athenaeum aldaar: en alzo mogen wij deze ge-
heele hoogklinkende zinsneden groeten voor een proeve van onnaauw-
keurigheid, onwaarheid, en Fransche wonderigheid. Van het onderwijs
door KEMPER bij den verdienstelijken VAN SWINDEN genoten, hooren wij
niets; even weinig van zijne nauwe betrekking tot den geleerden en
geerne onderwijzenden JERONIMO DE BOSCH, niettegenstaande deze vol-
gens VAN DER PALM, t. a. pl. bl. 97, bij hem de plaats van een vader
bekleedde, hij denzelven de opregtste kinderlijke genegenheid toedroeg,
en de omgang met — en leiding van dezen begaafden letterkundige,
den beslissendsten invloed op zijnen smaak uitgeoefend, en aan zijne la-
ter verkregene geleerdheid, die echt classieke bevaligheid geacht kan
heeft.

Maar, na de vermelding van de bevordering van KEMPER tot Leeraar
in de beide Regten in 1796 te Leyden, lezen wij: *See consuetudines
Pavani beaucoup engagé à venir exercer au milieu d'eux la profession
d'avocat, il y consentit; mais avec le désir néanmoins de se servir
par la suite à la carrière de l'enseignement*. Het is als of de schryver
ons wil doen gelooven, dat het aanzienlijke getal inwoners van Am-
sterdam, hetwelk steeds van vele en onder dezelve zeer uitmuntende
Advocaten voorzien is geweest, en vooral destijds op de laatst genoem-
den zich mogt verheffen, op het berigt, dat KEMPER tot het Doctoraat
was bevorderd, niet voorbijliet van alle derzelver pleitbezorgers, de
dringendste instoringen zoo te gestorten, als hij maanden, van af-
gevaardigden aan den twintigjarigen, in de regtadvordering nog onbe-
dreevenen Regtsgeleerden heeft gedaan, om hem te bidden van zich in
hun midden neder te zetten, en hunne gewichtige zaken, welke op hem
wachten en alleen door hem behartigd konden worden, ter verzorzing
op zich te nemen: — en dat KEMPER op alle die lastige aanroeken, niet
slechts half genoggen in dezer voege zonde hebben geantwoord: *nu ja,
omdat gijtieden er soo op staat, ik zal komen; en alieden uit mijn
tegenwoordige verlegenheid redder; maar rekent er niet op, dat ik
op den duur bij uieden blijf, want ik ben voornemens, inderst ik
verlang, spoedig professor te worden*. Moet men geen echte Fransch-
man zijn, om zulken eeren te kunnen neder schrijven? En heet dat
remplir le devoir sacré de rendre hommage aux mânes des savans Pro-
fesseur KEMPER? Neen!, dit is de taal van eenen paskwilschryver, die
slechts verlorene nietswaardige onderwerpen ter zijner behandeling mag
kiezen; maar de namen, de daden en verdiensten van weldoepere des
menschedoms nimmer in zijne pen mag tinnen — dit heet heiligschennis.

VAN DER PALM schrijft er weder geheel anders over, t. a. pl. bl. 97,
waar hij zegt: *Als Advokaat zich nederzettende, kreeg hij spoedig
eenige pleitbezorgers, en behartigde geene zaken met meer ijver, dan van
hen, die hij pro Deo moest bedienen; terwijl VAN DER PALM op bl.
54 V., in zijne lijkrede, de redenen ontvouwt, welke KEMPER twee
jaren later in aanmerking deden komen, ter vervulling van den Har-
derwickschen leerstoel in de regten, en hem bewogen deze roeping op
te volgen*.

Deze roeping schrijft DE STASSART alleen aan de staatkundige gevoe-
lens van KEMPER toe, wanneer hij zegt: *Aussi ne fut-ce qu'au tri-
omphe des principes d'une salutaire moderation en 1799, qu'il dut
la chaire de droit civil et naturel à Harderwyck; en ook door dese
onwaarheid krenkt hij weder de nagedachtenis van KEMPER, daar hij
het doet voorkomen, als of KEMPER een zoogenaamd kind van de om-
wenteling was, en bij gelegenheid van het bovendrijven zijner partij een
eerambt had weten te verkrijgen, waarop hij reeds lang het oog had
docht, hetwelk hij zonder dat degenen, zijne partij mischiefs nimmer
zoude hebben verkregen. VAN DER PALM handhaaft hier weder de waar-
heid, daar hij op de aangehaalde 54. bl. schrijft, dat de uitnemende
begaafdheden van KEMPER, denzelven daartoe in aanmerking deden kom-
men, en de aanbeveling van zijnen vriend en leermeester OAS, hem
daartoe deed bevorderen.*

Van de staatkundige gevoelens van KEMPER in de dagen der opvo-
gende omwentelingen gewagende, zou DE STASSART, naar men mag
verwachten, niet hebben kunnen nalaten te vermelden, dat KEMPER,
oft de wijze gematigdheid zijner gevoelens en het weigeren eener van
hem geveerde verklaring, eenige dagen lang op de Jan Rooden-poort-
toren, te Amsterdam, in hechtenis is gezet, [zie VAN DER PALM, l. 2,
p. bl. 103] om daaraan aanleiding te nemen, om de rondborstigheid en
standvastigheid van zijn karakter naar waarde te doen uitkomen; dat
het schijnt, dat hij van gevangennemingen niet durft spreken, omdat
zijn geweten hem welligt zal herinnerd hebben, dat hij eens eens-
diergelijker aanslag tegen KEMPER heeft gesmeed:

Il donna, [gaat STASSART voort,] *sous le règne de LOUIS BONAPARTE,
une édition du code criminel de la Hollande, avec une introduction et
un commentaire, qui lui valurent les suffrages de tous les barreaux*.
Het blijkt duideljk, dat hij het boek nimmer heeft gezien; de inleiding
toch, welke alleen afgewerkt is, is meer ten dienste van de wetten-
schryver, dan van de pleitbezorgers bij de toepassing van dat wetboek ge-
schreven; de aanmerkingen leopen alleen over de 24 eerste artikelen
van het wetboek, hetwelk er 304 telt, en aangaande deze aanmerkin-
gen, zegt KEMPER zelf bij den aanvang derzelve: *Men zoek hier ge-
nen breedten uitlegtundigen regtsgeleerden of jurispruden commenta-
rius op het nieuwe wetboek; de tijd daartoe kon, naar mijn inzien,
in het eerste jaar van desselvs in het licht verschijning nog niet rijp
zijn, en ik zal mijn oogmerk volkomen bereikt achten, wanneer men
sich de twee vragen: wat door dit wetboek gewonnen zij, en in hoe-
verre ons oude regt geheel nutteloos zij geworden, ook in de byzon-
derheden, na de lezing dezer aanmerkingen, meer volledig zal kun-
nen beantwoorden*. Wanneer men hierbij in aanmerking gelieft te ne-
men, dat dit werk in 1809 is uitgekomen, doch het wetboek, waartoe
hetzelve betrekking heeft, reeds met Maart 1811 is afgeschaff; dan zal
men wel willen toestemmen, dat de uitdrukking *une introduction et un
commentaire qui lui valurent les suffrages de tout le barreau*, enkel
Fransche wind is.

*Son desespoir fut au comble; lezen wij verder, lorsqu'il vit sa pl-
vra enlever dans le vaste empire de NAPOLEON*; dit onderschrij-
ven wij gaarne, maar wat beteekenen die punten achter het woord
NAPOLEON? wij gissen, en niet zonder grond, dat er moet volgen: *et
le Baron DE CASASART, établi à la Haye*. Zou het zedigheid zijn, die
den schryver verhindert heeft, hier van zich zelven te spreken? Wij
denken het niet: wanneer wij ons toch herinneren op welke wijze en
onder welke bewoordingen hij nu en dan in een goede form onder z-
ne verhoorden in 's Hage, almanakjes uifdeelde, in welke enkeld-
stijgen van zyn maaksel voorkwamen; dan meenen wij vast te kunnen
stellen, dat overdrevene zedigheid onder zijne ondergeden met geen regt
kan worden opgeteld.

Van de daden van KEMPER, in 1813, maakt hij ook melding, onder
anderen, door te zeggen: *Il devint même la ville d'Amsterdam à fu-
re cause commune avec la Haye, et dès lors il n'exista qu'une seule di-
rection*. Hier schijnt ons de valzie, uit een geestvervalsing onopzett-
behoofd, niet voleredigd te zijn, maar aangevuld te moeten worden,
met de woorden: *et STASSART prit la fuite*. Het is waar, dese vlugt
was zoo haghehijk en behendig met, als die, door welken hij eenigen
tijd later, in Dordrecht door het volk herkend, zich ter nauwernood
aan de weede der merigte, welke hem dreigde te verdrinken, wist te
onttrekken; maar zij heeft meer geschiedkundige waarde, en dende
daarom te dezer plaatse volstrekt te worden vermeld, als een der eer-
ste gelukkige gevolgen van de poging, ter bevrijding van het vader-
land; door KEMPER zoo krachtig onderschraagd. Om dezelfde reden en
om den wel beraden moed van KEMPER, in die gevaarvolle oogenblikken,
in een verdiend daglicht te stellen, had de schryver ook niet moeten nal-
ten te spreken van dien heruchtan brief, door den gavlugten prefect, DE
STASSART, volgens VAN DER PALM, [Gedenkschrift van Nederlandens
Herstelling, bl. 100.] *vol schone woorden aan de eene, vol snedig-
rijen en bedreigingen aan de andere zijde, naar 's Hage gezonden,
door welken hij de schroomvalligen onder de opgetradenen ter verlossing*

van het vaderland geheel aan het wankelen bragt, terug deed beven
voor de door hem gedreigde *verschrikkelijke wraak, welke allereerst*
de hofleden, maar daarna ook hen zoude treffen, die zich hadden
laten misleiden, en volgens hem op handen was; de vergadering den
26 November 1813, ter bevordering der goede zaak, in 's Hage bij-
gevoerd, zonder iets tot stand gebragt te hebben, uit een deed gaan;
en de ganache onderneming welkigt verijdeld zoude hebben; zoo KEMPER
en andere kbeamoedige vaderlanders dezen brief niet op regte waarde
hadden weten te schatten, en moeds genoeg hadden bezeten om alleen
te volvoeren, lietgeen de vergadering niet had durven voortzetten.

Aangaande de vergelding der onwaarderebare diensten, door KEMPER
aan Vaderland en Vorst bewezen, zegt DE STASSART: *La dignité de*
docteur magnifique de l'université de Leijde, le collier de commandeur
du Lion Belgique, des lettres de noblesse et le brevet de conseiller
d'Etat honoraire, furent accordés à ce courageux citoyen, en recom-
pense des services qu'il avait rendus à sa patrie. Deze woorden be-
wijzen, dat de schrijver er verre af is, van de waarde der weldaden,
door KEMPER aan het vaderland ten offer gebragt, op regten prijs te
schaten; anders had hij gevoeld en geschreven, dat zoodanige
diensten door menschen niet kunnen worden vergolden. [recompensés]
vooral niet door een koning van belooningen, als hij hier opziet;
doch op dit punt zullen wij toegevend met den schrijver zijn, indach-
tig zijnde, dat hij Baron en dus geboren is om aan dit verouderde
woord een *pretium affectionis* te hechten. Maar wij dienen de eer van
onzen Vorst te handhaven; deze toch zonde bijzonder weinig genegen-
heid voor- en dankbaarheid- aan KEMPER aan den dag hebben ge-
geeft, wanneer hij hem met de verkiezing tot Rector magnificus, welke
hem in die oogenblikken toekwam, met een brief van adeldom, een
orde-lintje, en de weinig of niets beteekenende titel van Staatsraad in
uitengewonen dienst, d. i. buiten bediening, van zich had gezonden;
ja zelfs, wanneer de Vorst het daarbij had laten berusten, zoo als STAS-
sart het doet voorkomen, zou men recht hebben denzelfden van on-
dankbaarheid te beschuldigen, vermits de Vorsten gewoon zijn op zulke
wijzen de zoodanigen van zich te verwijderen, die hun onaangenaam
zijn, en in den eersten graad van ongenade zijn vervallen. Neen, de waar-
heid eischt, dat men tot lof van onzen Koning zegge, dat Hoogste-
zelve alle mogelijke moeite heeft aangewend, om KEMPER aan zijnen
persoon te verbinden, en van zijne groote bekwaamheden ten dienste van
het Vaderland dagelijks nut te trekken; en ten bewijze daarvan, gewagen
wij alleen van de pogingen, door Z. M. aangewend, om KEMPER de
benoeming tot werkend lid van den Raad van State te doen aannemen;
doch KEMPER gevoelde, dat de aanneming dier benoeming hem zoude
hebben onttrokken aan zijnen Akademischen loopbaan, en daarom sloeg
hij dezelve erkentelijk af; hoe veel onze Koning desniettegenstaande
heeft aangewend, om zich door KEMPER te laten voorlichten en onder-
steunen, en in welke mate hij hem zijn *rapports* en *commissies*,
de ontelbare gewichtige rapporten, van hem verlangd, de moeilijke
commissies, aan hem opgedragen. En uit welk oogpunt beschouwde
KEMPER deze zoogenaamde belooningen, in verband tot zijn werk? VAN
PALM zegt het ons (lijkr. bl. 80): »Toen de zegepraal der goede
zaak verzekerd was, had niemand wettiger aanspraak dan KEMPER,
»om in een aanzienlijk ambt, zijne uitstekende verdiensten verder aan
»het heil des lands te wijden; maar het denkbeeld was hem onver-
»draaglijk, dat hij eenigen anderen loon, van hetgeen hij gedaan had,
»begeerd zou hebben, dan dien hij in zich zelve vinden kon; en hij
»keerde tot den schoot der letteren terug;» en in zijn Gedenkschrift,
bl. 167: »Met Nederlands herstelling mogt KEMPER zijn werk afgedaan
»rekenen. Niets ook kon hem bewegen om het edel beroep te verlaten,
»hetwelk hij eenmaal gekozen had, en sinds jaren tot luister verstrekte;
»het beroep, om door grondige kennis, echten smaak, groote beginsels,
»jongelingen te vormen, hem gelijk! Zoo keerde hij, overdekt met
»zwaren roem, vereerd met het vertrouwen van zijnen Vorst, geze-
»gend, geliefd, van al wat het Vaderland lief heeft, in den vreedza-
»men kring der letteren terug, en kende geen grooter, geen anderen
»loon, dan de *beats burger* te heeten»

Wat betrekken nu op iemand, die een gewelt, die zoo inderdaad
heeft, een orde-lintje, een adeldom, een aanspreek van Staatsraad
buiten bediening? VAN DER PALM zegt ons op bl. 97 der *antitegen-
aan op zijne lijkrede*: »Zijn [KEMPER's] gezond verstand deed hem de
»eigenlijke waarde dier eerbewijzingen kennen en belette hem daarvoor
»geheel onverschillig te zijn: den rang daaraan verknocht, hield hij
»voor ingebeeld en verloren, zoo ras men ophield dien te verdienen.»
Dat gezond verstand noopte KEMPER waarde te hechten aan het orde-
»lintje, voor zoo verre het den burgerkroon der Romeinen vervangt,
en beschouwd moet worden als een zichtbaar blijk van de hoogschatting
en dankbaarheid des volks, uit naam van hetzelfde door den vorst ver-
»geerd; maar dat zelfde gezond verstand verbood hem eenige waarde te
»hechten aan den adelbrief, te meer, daar zijne beginselen medebragten,
»den adelstand in eene constitutionele monarchie, zoo als hij dezelve tot
»stand hielp brengen, voor niets meer te honden, dan voor een schadelijk
»overblijfsel van middeleeuwsche opgeblazenheid en heerschzucht; ten
»bewijze van deze opprijsstelling, durven wij ons beroepen op den Hoo-
»gen Raad van Adel, om te getuigen hoe veel moeite dezelve heeft moe-
»ten aanwenden, en hoe lang dezelve heeft moeten arbeiden om dezen
»adelbrief aan KEMPER te slijten»

DE STASSART vormt zich ook over het werk van KEMPER, met be-
trekking tot de nieuwe wetgeving te spreken, ofschoon hij alles behalve

een Regtgeleerde, dat is een kenner van het regt, en handhaver der
regtvaardigheid is. Hij zegt: *il résiga le projet de Code Civil. Cet*
ouvrage, qui s'écartait trop du Code Français, parut manquer de
methode et précision; met eene pennestreek wordt dus aan dat belangrijke
werk, hetwelk zoo veel vlijts heeft gekost, alle waarde ontzegd, want
een wetboek, hetwelk orde, duidelijkheid en juistheid mist, is vol-
strekt niets waardig. Maar wij zullen deswegens niet met hem twisten,
omdat het daartoe hier de tijd en plaats niet is; wij ons niet durven
vermeten ons tot beoordeelaars van dit gewichtige gewrocht der ge-
leerdheid op te werpen; en wij daarenboven nog tot eenen blinden
zonden spreken over de kluisen.

[Wij merken alleen op, dat men dwaalt, wanneer men het ontwerp
van het Burgerlijke Wetboek, zoo als hetzelfde is voorgedragen, voor
het nitsluitende werk van KEMPER houdt; daar het bekend is, dat zijn
oorspronkelijk opstel in zeer vele opzichten veranderd, en dikwerf ver-
minkt is geworden, hetwelk hem in de laatste jaren van zijn leven zeer
veel verdriet heeft gekost, en hem nu en dan zijne zoo eigene vrolijk-
heid deed verliezen. Maar wij willen daarenboven bewijzen, dat DE
STASSART de woorden niet verstaat, welke hij hier heeft ter nederge-
schreven; onmiddellijk toch laat hij er op volgen: *Le profond savoir*
et les lumieres de son travail ne purent le mettre à l'abri d'insultes
critiques. Hoe kan nu iemand, die een wetboek opstelt, waarin gemist
worden *methode et précision*, gezegd worden te zijn een *auteur de*
profond savoir et de lumieres? Hoe kan men verlangen, dat zoodanig
verwerpelijk stuk zoude worden gesteld, *à l'abri de critiques?* Hoe kan
men in het geval, dat die gebreken werkelijk dat opstel aankleefden,
beweren, dat de beoordeelingen, welke die gebreken deden opmerken,
den naam van *indecentes critiques* verdienen? En hoe kunnen ooit *le*
profond savoir et les lumieres d'un auteur, een prulschrift, hetwelk
hij in de wereld gelieft te zenden, *mettre à l'abri de critiques.* Doch
reeds genoeg, om te doen zien, dat de denkbeelden van DE STASSART
zeer verward zijn, en hij de woorden niet verstaat, welke hij hier heeft
ter nedergeschreven.

Quelqu'un, engageant KEMPER, schrijft hij verder, *à faire des de-*
marches pour reprimer l'audace avec laquelle plusieurs journalistes
s'étaient permis de l'attaquer dans cette circonstance; je m'en garderai
bien, répondit-il, la liberté de la presse est une si bonne chose, qu'il
faut savoir la respecter jusque dans ses écarts. Het is mogelijk, dat
dit aldus is voorgevallen; maar wij meenen toch, dat de schrijver dit
verwart met een ander voorval, toen de Baron DE STASSART, zich ter
klagende dat de Arnhemse Courant hem in een ongunstig daglicht
stelde, en daartoe zijne vroegere daden ophaalde, deswegens eenen
brief aan KEMPER schreef, en verzocht, dat KEMPER hem eene verklar-
ing wilde toezenden, bij welke getuigd werd, dat hij (STASSART) zich
als Prefect steeds onberispelijk en meegaande had gedragen, ten einde
dit *in die Courant te wettigen*; doch KEMPER,
zoo als men begrijpt, in het minste niet genegen zijnde, om zulke on-
waarheid op het papier te stellen, zich behield met zijn eigen voorbeeld
hij te brengen, en aan te raden, om zich even verhoor als hij aan dat
geschrevene te storen; klaarlijk om zich van dien lastigen verzoer-
ker op eene, hem eigene, heusche wijze, te ontslaan.

Maar wij verspilden reeds te veel tijd aan dit geschrijf van STASSART,
daarom moeten wij verzoeken het geschrevene door STASSART, betrekke-
lijk KEMPER, als Volksvertegenwoordiger in de Staten-Generaal, te ver-
gelijken met hetgeen daaromtrent te vinden is in de Arnhemse Cou-
rant van 17 Augustus 1824, No. 98, — en de opgaf zijner geschriften
met de *annotatio* gevoegd achter de *Memoria KEMPERI, publica lectione*
celebrata a M. SIEGENBEEK.

En dan meenen wij genoeg gezegd te hebben, om de eer van onzen
dierbaren overledenen en bestem voorganger te handhaven, en deze ge-
pleegde heiligschennis te straffen.

CAPITULATIE TOT WAPENSTILSTAND, TUSSCHEN DEN OUDEN EN NIEUWEN TYDGEEST.

De strijd tusschen den ouden en nieuwen tijdgeest, is eenige eeuwen
lang met verbittering gevoerd en moet tot een einde komen. De oude
daarvan, tot ons toe, aanspreekende gebleven. De nieuwe tijdgeest
heeft, wat is waar, van tijd tot tijd meer veld gewonnen, en over
zijne partij zulke aanzienlijke voordeelen behaald, dat deze eindelijk ge-
noedzaakt is geworden, zich in zijnen laatsten schuilhoek te verschans-
sen. Onlangs is het echter den laatsten gelukt zijne nederlagen eeniger-
mate te herstellen en den veldtogt weder met nieuwe versterking te
openen. De eerste, daarentegen, wacht den aanval zijner partij in
zulk eene goede stelling, en met een zoo groot vertrouwen op de ge-
regtigheid zijner zaak en het overwigt zijner krachten af, dat hij zich
nog in geenen deele, door dezelfde dreigingen, laat verwaard maken.

Om evenwel den verbitterden vijand te toonen, dat hij nog, als te-
voren, tot vrede en verzoening geneigd is, en de gruwelen van den
oorlog wenscht voortekomen, heeft hij hem kortelings eenige voorala-
gen tot wapenstilstand gedaan, welke echter door den anderen, die al-
leen op onbepaalde onderwerping aandringt, met trotsheid zijn afge-
wezen.

In desan staat van zaken, acht de nieuwe tijdgeest het van zijn
pligt, zich bij de wereld in zekerheid te stellen tegen alle verkeerde
opvattingen van het onverstand en de kwaadwilligheid; en, terwijl hij,
de tusschen hem en zijne partij plaats gehad hebbende onderhandelin-
gen openbaar maakt, hoopt hij zoo wel de tijdgeesten als de natwereld

te overtuigen, dat hij geene omwenteling der staten; door het invoeren eener onbepaalde volksheersching, maar eenig en alleen het erkennen en instandhouden van al die regten der volken ten doel heeft, welke uit het gronddenkbeeld van eenen vrijen maatschappelijken staat noodzakelijk volgen, en die zich de volken door humane grootmoedige daden en opofferingen volkomen waardig gemaakt hebben.

Ter zake. Hij erkent de wettigheid der troonen, en verklaart zich tegen de beschuldiging van zijnen vijand en deszelfs aanhang, als of hij een verkleede Jacobijn ware, die de Volken tegen derzelve Vorsten opruijen wilde. Integendeel, hij vindt in eene wijs beperkte alleenheersching eenen even zoo zekeren waarborg voor de vrijheid der onderdanen, als in eenen vrijstaat. Slechts het blinde onverstand kan het tegenspreken, dat hij, door zijne meer heldere begrippen en jeugdiger krachten, tot wederoprigting en bevestiging der troonen oneindig meer heeft bijgedragen, dan de oude tijdgeest door zijnen brein- en mergloosen tegenstand, en door zijne afgediende krijgsheren, welke door eenen anderen geest, dan dien van den korporaalstok en de pedante exercitie-orders, met het links! rechts! en den aankleef van dien, beziel waren.

Hij verwacht dan ook, dat zijne tegenpartij zijne verdiensten niet langer zal in twijfel trekken, en slaat als voorwaarde van *wapenstilstand* de navolgende punten voor:

Artikel 1. De oude tijdgeest erkent, dat de onderdanen, zonder uitzondering, vrijgeborene menschen en geen eigendom van eenig heer zijn; dat zij derhalve niet, gelijk alles wat tot een domeingood behoort, maar willekeur vervreemd, verkocht en weggegeven, en ook niet opperruig gekweld, gegeeseld en geslagt kunnen worden. Hij erkent, dat noch afkomst noch gezag een eigendomsrecht geeft op een denkend wezen, hetwelk vatbaar is voor burgerlijke vrijheid en zedelijke en verstandelijke volmaking. Hij verklaart eindelijk, dat de Vorst om het Volk is, en niet omgekeerd; dat het Volk alzoo een onvervreemdbaar recht heeft, om op het invoeren eener grondwet aan te dringen, welke hem zijne aanspraak op burgerlijke vrijheid en hoogere beschaving verzekert.

Antwoord. Hierin kan niet getreden worden. De onderdanen van eenen alleenheerschenden staat, met uitzondering van de Leden der Vorstelijke familie, van den vrijgeworden Adel en eenige bevoorregte personen uit den burgerstand, zijn, van geboorte af aan, lijfeigenen en *glabas adscripti*, aan het domein van den Landheer verbonden. De Heer heeft alzoo een onbepaald recht op het lijf, goed en bloed derzelve, kan ze willekeurig vervoeren, verkopen, weggeven, tuchtigen, en, wanneer het naar de uitbreiding van zijn domein tot een oorlog moet komen, over hunne lichamen en ledematen beschikken. Wat derhalve burger en boer in onze dagen voor den troon gedaan hebben, was niets meer en niets minder, dan waartoe de pligt als onderdaan hem doopte; van grootmoedigheid kan hier volstrekt niets in komen. Gezag en afkomst hebben, sedert menschengebengen, hun bezitrecht gegrondvest. Of nu de onderdaan tot de denkende of herkaauwende wezens behoort; wat gaat dit den Heer aan? Genoeg, dat hij onderdaan is van God- en rechtswege, en door alle natuur- en stellig-recht tot lastdragen en geduldig lijden bestemd is. Dat de Vorst om het Volk daar is, is een van die ijdele hersenschimmen, welke de geest van het *sanculottismus* uitbroed heeft. Burgerlijke vrijheid? zedelijke en verstandelijke verlichting? Heerlijk! fraai! maar verheven onzin! — Staten zijn tucht-, gevangen- en werkhuizen, verder niets. Die er volkscholen en opvoedingsgestichten, of wel eenen luthof der vrijheid van maken wil, is, inderdaad, op den rechten weg. Constitutie? ha-ha-ha! schoone eisch! Een mooi ding, om den meester klee- en schoenmakersbaas tot mederegent te willen maken. Wij hebben het aan Groot-Britanniën gezien, waar het heen moet, als de Vorst zich door het gepriepel de wet laat stellen. Geen woord van dat universeel gemeenbest in Noord-America, hetwelk nog niet eens eene statelijke kamer van Pair heeft aanwijzen, om den overmoedigen burger zijne trotsche aftelesen. Kortom, onvoorwaardelijke onderwerping, zonder te morren en redetwisten, of vesting, stok- en zweepslagen.

Art. 2. Partij erkent, dat er geene bevoorregte volksklassen of standen kunnen bestaan, welke door de wet van burgerlijke pligten en lasten ontslagen zijn, noch eenige door geboorte begunstigde personen, die, even als staatspaarden, naast den staatsploeg daar heen dreuteken; op het oogenblik, dat burger en landman als afgedrevene trekpaarden onder hun knoedel ink- en zuchtende bewijken. Hij erkent, dat alle burgers van eenen staat, wat de bescherming van personen, vrijheid, eigendom en eer, of de aanspraak op ambten en waardigheden betreft, elkander volkomen gelijk zijn, en dat noch geboorte noch persoonlijk gunst te dezen aanzien een voorrecht daarstellen kunnen.

Antw. Niet toegestaan. De Adel is de eerste rang in den Staat, en overeenkomstig zijne oorspronkelijke bestemming, een voormuur van den troon tegen het Volk. Naar aloud gebruik, en alle natuur- en stellige wetten, wordt hem, en met recht, vrijdom van burgerlijke lasten toegezegd. Wat hij nu, in lateren tijd, tot verlichting der lastdragende onderdanen heeft bijgedragen, is een *sacrus exceptionis*, en niets meer dan een oogenblikkelijk offer, hetgeen de tijdsomstandigheden vorderden, maar ook met dezelve weder ophouden moet.

Art. 3. Partij verklaart, dat de ware sterkte der Staten in de vaderlandsliefde des volks en in dien goeden geest bestaat, welke uit deszelfs overtaiging van de voorregten eens goeden Vorsts of eener vrije staatsregeling voortvloeit. Hij erkent, dat een in de wapenen geoefend Volk, in hetwelk deze goede geest heerscht, onoverwinnelijk is, en geene

staande armeën ter zijner bescherming behoeft; dat die staande armeën niets meer zijn, dan een ringmuur, door het ergdenkend despotismus uitgevonden, om zijnen met vloek beladenen troon tegen den opstand van een gruwzaam verdrukt Volk in veiligheid te stellen: eene koude, steile rots, waartegen de liefde des Volk afsluit; een onverzadelijk monster, wiens ingewanden het merg en bloed des Volks verslinden, en eindelijk, wanneer het er op aankomt, om zich, door krachtadigen wederstand, tegen stormen van buiten te verzekeren, een zwak kaartenhuis, dat, bij het minste togtje, instort. Er wordt alzoo op de afschaffing of meer evenredige inkorting der staande armeën aangedrongen.

Antw. Wordt afgeslagen. Staande armeën zijn de echte zuilen van den troon, gevolgelijk ook van den staat. De zoogenaamde goede geest des Volks is een hersenschim. De geest der blinde gehoorzaamheid is de alleen ware en goede geest, welke het Volk moet bezielen, en deze wordt door groote staande armeën het meest opgewekt en levendig gehouden. Aan de liefde des Volks kan een verstandig Vorst niets gelegen liggen; want zij is een zwakke leidraad, in vergelijking met den sterken tengel der vrees. — *Oderint dum metuant!* zij van nu af aan de leu der Vorsten. — Dat de staande armeën niet altijd tegen aanvallen van buiten stand hielden, lag eenig en alleen daarin, dat men dezelve, uit onzijdige toegeliefelijkheid aan het Volk, niet talrijk genoeg maakte. Ook dit zal in de toekomst anders worden. Daarbij komt, dat eene luisterrijke armée, inzonderheid eene talrijke, weluitgeruste lijfgarde, in blinkend uniform, tot glorie van den troon en eerbiedig ontzag van den Vorst, onontbeerlijk is. — Ergo!

Art. 4. Korporaalstok en spitsroede, benevens de stropdassen en staarten, zijn dingen, die den tijdgeest smaad aandoen. Door dezen maakt men moedige, vrije en bewegelijke menschen tot laffe dienstknechten en automaten; zij behooren dan ook, waar zij hier of elders nog bestaan mogten (b. v. in *Rusland*, alwaar, en wel te *Petersburg* in 1825, nog een soldaat door den krijgraad werd veroordeeld, om 12 maal tusschen 1000 man door de spitsroeden te loopen), in denzelfden afgrond der vergetelheid geworpen te worden, waarin de pijnbank en andere verfoeijelijke werktuigen der menschenfoltering, welke op zijn best nog bij de Spanjaarden en de — Irokezen in gebruik zijn, hun graf vonden.

Antw. Dat kan volstrekt niet toegestaan worden. Veelver moeten zij, waar zij zijn afgeschaff, met der tijd weder worden ingevoerd. De soldaat mag en moet niets anders zijn, dan een automaat, dien men opdraait, laat afloopen en heenschuift waar men wil. De eenige bewegende en levensvatende oorzaak, de ware cathogorische *imperatif* is de stok, zweep of spitsroede. Wat de stropdas aangaat, deze maakt eenigermate den staat of paal uit, waaraan men den jongen ongevormden oorlogspruit tot eenen slanken en rechten boom opstelt, en strekt daar enboven tot een harnas tegen de aanvechtingen van den honger. De staart echter is een der geschiktste biskeem-afleiders voor vijandige uitslagen; ook vertegenwoordigt hij door zijnen langen, gedraaiden en omwonden vorm dien goeden ouden tijd van den militairen slenter, welke, zoo de Hemel het wille, weder spoedig herleven zal.

Art. 5. De drukpers moet van allen dwang bevrijd blijven, en dan ook den geest niet langer een' stropdas aangedaan worden. Het denken zij vrij als het licht der zon. Den geest aan banden te leggen, is het toppunt der dwingelandij. Door inkwistitie, censuur en andere domperinstituten, den nacht der middeleenen, of de zonverduistering, in de geestenwereld, te verlengen; dit moge uitvoerlijk zijn, en is alleszins de zegenpraal van een' *torquemado* en andere beulsknechten der onderdrukking. Doch het licht der rede, wanneer het reeds van alle kanten is doorgebroken, als eene kaars te willen uitsnuiten, uitdopen, of door kunstige lichtschermen, op de wijze van een kordon tegen de *cholera morbus*, afsluiten, dit is de hoogste graad van waanzinnigheid, en blijft steeds het onoplosbaar *problema* voor alle domperianen. En wie zijn zij dan, die vijanden van het licht? Het zijn mollen, die uwen hof doorwoeten en ondermijnen; aardmaizen, welke de wortels uwer zaden doorknagen; uilen en vledermaizen, die hun hatelijk gezigt van het daglicht afstrekken; adders, die, onder den dekmantel des nachts, u in den zorgeloozen slaap overvallen en u het bloed uit het hart zuigen.

Handelt zoo, dat uwe daden voor de waarheid, gerechtigheid en de rede kunnen bestaan, en gij behoeft het licht niet te vreezen. Uit de duisternis kan geen licht voortkomen, en in het donker kan men niet gaan zonder af te dwalen. Gij spreekt van het misbruik der drukpers. Ook het heiligste, zegt gij, ook rechtschapenheid en deugd zelven, zijn voor hare kwaadaardige aanvallen niet veilig. — *Handel* verbiedt dan ook het gebruik van het vuur, want het kan uwe woningen verteren; verbiedt dan ook het genot van den wijn; want hij kan de hartstogten ontvlammen en tot moord en doodslag aanleiding geven; sluit dan alle mannen, die verstand en hart bezitten, op, omdat beide hen tot verschrikkelijke misstappen verleiden kan. Waarom echter doet gij dit niet? Omdat gij weet, dat de wet den overmoedigen in tengel houdt en de misdadig straft. Laat het zwaard der gerechtigheid op den brandlichter nedervallen, die zich van het licht bedient, niet om de moordspelonken der ondeugd of de dwaalwegen van het onverstand te verlichten; maar om de werken der deugd, der gerechtigheid en wijsheid te verstoren; doch dooft de weldadige vlam niet uit, plaatst ze niet onder de korenmaat, omdat zij onheil aandringen kan.

Antw. Geene vrijheid van drukpers, zij deugt voor de volken niet. Overlichte volken zijn als de kinderen; halfverlichte gelijk de dronkaards. Kinderen nu en dronkaards, inzonderheid de laatsten; mag men

(Zie verder het Bijvoegsel.)

ARNHEMSEHE COURANT

Van Dingsdag den 13. September.

een licht toevestronwen... uit vrees, dat zij n anders het huis boven... hoofd in brand steken.

liteit van Voogd over de nagelaten mindejarige Kinderen van wijlen... Doornlichtige Hoogheer P. R. J. N. S. W. I. L. L. E. M. V. A. N.

Het B. E. I. T. E. N. G. O. E. D., den Stomp genaamd, bestaande in een zeer net en weldoontimmerd H. E. E. R. E. N. H. U. I. S.

Zijnde dit Goed vrij van overstroming en zeer geschikt tot Zomer, en Winterverblijf.

Gezegde Goed is zeer aangenaam gelegen aan den Grooten Weg van Anhold op Dinxperlo en Boekhold, in het Koninkrijk, Pruisen.

Hetzelve zal worden geveild in parcelen en in massa. De aanwijzing wordt gedaan door den Bewaarder A. V. E. N. D. E. R. B. O. S. C. H.

V E R K O O P I N G,

Bij Arrest op Onroerend Goed, gelegen in het Schoutambt Didam, Kanton 's Heerenberg, Arrondissement Zutphen, Provincie Gelderland, te weten Van,

- 1. Een HUIS en ERVE, N°. 255, het Klein Overenk genaamd, met de daarbij behoorende groote SCHUUR, een HOUSCHUURTJE en VARKENSCHOT.
2. Een stuk LAND, het Loolslag genaamd, (Graagrond), groot twee bunders, acht en tachtig roeden en veertig ellen.

ARNHEM, den 12. September.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 11. Sept. 1 El 2 Palm 5 Duim; gewassen o D. gevallen o D

Den 12. dito. 1 El 2 Palm 5 Duim; gewassen o D. gevallen o D

Heden heviel van eenen Zoon, de Hoog Welgeboren Vrouwe W. VAN W. I. L. L. E. R., Geb. HANDBAERT.

Huis POELWYK, bij ZEVENAAR, den 5. September 1825.

Miss Gelside Haisvrouw, H. E. THIEME, verloste heden avond zeer voorspoedig van een Welgeschapen Zoon.

ARNHEM, den 8. September 1825.

R. VAN SOMEREN.

V E R P A C H T I N G.

B. U. R. G. E. M. E. E. S. T. E. R. van W. E. T. H. O. U. D. E. R. E. N der Stad Nijmegen, zijn voornemens, op Maandag, den 19. September 1825, des middags ten 12 ure, in het Raadhuis dezer Stad, publiek met hoogen te doen inzetten, en Maandag, den 26. September daaraanvolgende finaal te verpachten:

Het Raat tot het heffen van het Veergeld op het Stads Veer, over de Rivier de Waal, te Nijmegen, voor den tijd van zes achtereenvolgende Jaren; aanvang zullende nemen, den 1. Maart 1826 en eindigen den laatsten February 1832.

De Konditien, waarop deze Verpachting zal plaats hebben, zullen in de Stedelijke Secretarie ter lezing liggen, van Woensdag den 7. September 1825 tot Maandag den 26. September daaraanvolgende, drie dagen, uitgezonderd de invallende Zondagen, des voormiddags van 10 tot des namiddags 2 ure.

B E K E N D M A K I N G.

BURGEMEESTER EN ASSASSOREN der Gemeente Apeldoorn brengen, mits deze, ter kennis der belanghebbers, dat de Kermis in het dorp Apeldoorn, in sommige Almanakken aangegeekend staande op Zondag den 9. October 1825, nu op dien dag, MAAR op den daaropvolgenden Zondag den 16. October, zoo als in den van oude bekende ZUTPHENSCHEN ALMANAK, bij H. C. A. T. H. I. E. M. B. uitgegeven, gedrukt staat, zal worden gebooden.

De Gemeente Apeldoorn, den 3. September 1825.

Burgemeester van Assessor, voorzitter, A. J. A. A. VAN HEECKEREN.

Ter ondernaamde, Da Secretaris des Gemeente, A. R. VAN AKEN.

Het GEMEENTE BESTUUR van Op-Hemert,

zal, op autorisatie van Heeren Gedeputeerde, Staten dezer Provincie, in het openbaar, aan de meest voordeligen aanbesteden:

Het arbeidsloon van het maken en vergrooten van het SCHOOLVERTREK, en de vereischte SCHOOLMEUBELN in hemelwe.

Dere Aanbesteding zal plaats hebben, op Dingsdag den 20. September 1825 aanstaande, des voormiddags om 10 ure, ten Huize van HENDRIK KERKEY, te Op-Hemert, alwaar het Bestel en Condities op den dag van aanbesteding ter lezing is liggende.

De Burgemeester van Op-Hemert, C. VALRES.

V E R K O O P I N G.

Op Dingsdag den 8. November 1825, des morgens om 10 ure, zal, ten verzoeke van den Heer H. H. B. N. G. K., in kwa-

13. Een stuk LAND, den Bronkhorsterakker genaamd, groot twee bunders, vijftig roeden en zes en dertig ellen, belendende ten zuiden en ten westen aan een gemeenen weg, ten noorden aan gronden van H. W. ROOS en van de beslagene, en ten oosten aan den grond van A. DONKERS

Ter requisitie van den Heer WILHELMUS ALOYSIUS Baron VAN WYBERGEN, Rentenier, wonende te Zwello, Arrondissement Arnhem, hebbende tot Procureur, welke in dit Arrest occupceert, Mr. HENDRIK JAN THOOF, Procureur bij de Regtbank van en wonende te Zutphen.

Tot laste van LAURENS VAN RAAY, Landbouwer, wonende te Didam, en de Erfgenamen van wijlen deszelfs Echtgenoot HENDRINA SCHEERDER, eerder Weduwe van ALBERTUS BERENDSEN, en laatstelijk gebuwd geweest met vobnoemden LAURENS VAN RAAY, met Namen: JOHANNA BERENDSEN, Weduwe van HENDRIK VISSER, Daghuurster, JAN HENDRIKS, Landbouwer, ALBERTA HENDRIKS, Landbouwster, alle drie te Didam woonachtig, ANTOON HENDRIKS, dienstbaar, wonende te Arnhem, HENDRIK HENDRIKS HZ, Landbouwer, wonende te Didam, als Vader en Voogd over de nog minderjarige GRADUS, HENDRIKS, HENDRIKS, THEODORUS, STEVEN en BERNARDUS HENDRIKS, bij wijlen ANNA BERENDSEN in echt verwekt. De Echtelieden JAN VAN LATHUM, Bakker, en ALDEGONDA BERENDSEN, beiden beroep, beide wonende te Dusseldorp, de Echtelieden JAN FRIESEBEK en MARIA BERENDSEN, Daglooners, wonende te Didam, LAMBERT GUDDEN, Landbouwer, te Didam woonachtig, als Vader en Voogd over zijne nog minderjarige kinderen bij wijlen zijne Echtgenote GESINA BERENDSEN, in echt verwekt, met namen: GARRITJE, BARTJE, DIENTJE, TOONTJE, MARIA en FRANCISCUS GUDDEN, de Echtelieden HENDRIK BREMER en DIENTJE BERENDSEN, Landbouwers, wonende onder Steenderen, TOON BERENDSEN, Daghuurder, wonende te Didam, de Echtelieden DERK BOERBOOM en ALBARTA BERENDSEN, Landbouwers, wonende te Didam, HENDRIK VAN RAAY, Instrumentmakersgezel, wonende te Amsterdam, en de Echtelieden LAMBERTUS JANSSEN, Stroodekker, en JOHANNA VAN RANT, beiden beroep, beide wonende te Didam.

Dit Arrest op onroerend Goed is daargesteld bij Procesverbaal van den Deurwaarder FREDERIK PHILIPPE DE LONGE, van den elfden Julij achtien honderd vijf en twintig, overgeschreven ten Kantore van Hypotheken te Zutphen den vierden, en ter Griffie van de Regtbank in dezelfde Stad den vijftienden, beide der maand Augustus achtien honderd vijf en twintig; van welk Procesverbaal kopij is gegeven aan den Heer G. J. VAN EMBDEN, Schout des Ambts Didam, eiden Heer J. KALDEN, Griffier van het Vrederegert des Kantons Heerenberg.

De eerste afkondiging der memorie van lasten, om te komen tot den verkoop van de beslagene Percelen, zal plaats hebben ter Rolle van Geregtelijke Uitwinning van de Regtbank van Zutphen, op Dinsdag den vijftienden November achtien honderd vijf en twintig, des morgens ten tien ure.

In Fidem, (Geteekend) H. J. THOOF, Procureur.

Te KOOP, onder zeer voordeelige Condities, en op lang crediet, om er dadelijk van in genot te treden, een schoon met veel smaak gebouwd LANDHUIS, genaamd de STEEG, gelegen te Grubbendorst, op een uur afstand der stad Venlo, voortkomende van den Heer BENE-DICT VAN DE MORTEL.

Dit Landhuis, bedekt met Leijen, gebouwd naar den nieuwen smaak en in goeden staat zijnde, is allerbest verdeeld en te zamen gesteld van verscheidene VERTREKKEN, zoo wel gelijks den grond als op de eerste verdieping, GROOTE ZAAL van Gips, de meeste Kamers Behangen met allerschoonste Papieren, ook met gekleurde en zwarte Landschappen, zeer groote ZOLDERS en KELDERS, hebbende verders al hetgeen aan een sierlijk Huis behoort, als: OVEN, POMP, TRAPPEN, Grootte SCHUUR, VEESTAL, PAARDENSTAL, KOETSHUIZEN en eene ruime VOORPLAATS in het vierkant.

Het geheel met de Gronden, die van goede kwaliteit zijn en de beide zijden van het Huis versieren, maken een allerschoonst gezicht.

Achter het Huis is gelegen een zeer Grootte en Vruchtbare MOESTUIN, verscheidene groote BOOMGAARDEN geheel beplant met allerschoonste Fruitboomen, daarachter een Grootte Engelsche TUIN en BOSCHJE met eene groote kwantiteit BOOMEN, van verscheidene soorten, in vollen wasdom, alerhand vreemd HOUT en PLANTEN, versierd met een heerlijk CHINEESCH GEBOUW bedekt met Leijen, ook Grootte VISCHVYVERS. Het geheel aan een stuk, rondom in schoone Heggen en Grachten gelegen, bevat omtrent vijf Bunders.

Liefhebbers gelieven zich te wenden aan den ondergeteekenden Notaris van Horst, bij Venlo, als daartoe gecommiteerd van den kant van den Heer CHRISTIAAN SCHNITZLER, Eigenaar van voorschrevene Goederen.

A. KANNEGIESSER. Te Zutphen, in een Huis aan de Zaadmarkt, No. der Verp. 509, zullen op den 21 en 22 September 1825, benevens een aantal fraaje MEUBELLEN, in het openbaar worden verkocht: Twee KOETSPAARDEN, onderscheidene RYTUIGEN, PAARDENTUIGEN en STALGEREEDSCHAPPEN; alles twee dagen voor den Verkoop te bezigtigen.

Informatien bij den Notaris LULOVS, ter voormelder Stede. Iemand gegene eene BAKKERY of daartoe geschikt interigten HUIS, binnen Arnhem, te verhuiren, adresere zich bij den Drukker dezer.

Ben GELDERSCHMEISJE, oud 20 Jaren, zedig van Gedrag en goed van Humeur, zijnde van den R. C. Godsdienst en van falsoenlijken Huize, zag zich gaarne bij falsoenlijken lieden in Amsterdam als KINDERMEID geplaatst. Adres, onder de Letters V. R., bij den Drukker dezer.

§ 4 § Een Ongeluid P E R S O O N, van wien men goede Informatien, omtrent kunde en goed gedrag, zou kunnen bekomen, genegen zijnde, zich als H O V E N I E R op een Buitengoed, in de omstreken van Zutphen en Deventer, te engageren, met vooruitzigt van jaarlijks verbeterend Salaris, kan zich adresseren met gefrankeerde brieven, onder letter E, bij de Heer G. BROUWER, Boekhandelaar te Deventer.

N E D E R L A N D S C H E S T O O M B O O T - M A A T S C H A P P Y.

Bepaling van den W E K E L Y K S C H E N D I E N S T van de Stoombooten, tusschen de Steden Rotterdam, Nijmegen, Dusseldorp, Keulen en tusschen beiden gelegen plaatsen, gedurende de maand September:

- Zaterdag den 17. September van Rotterdam naar Nijmegen, des morgens ten 7 ure.
  - Zondag den 18. September van Nijmegen naar Rotterdam, des morgens ten 6 ure.
  - Zaterdag den 24. September van Rotterdam naar Nijmegen, des morgens ten 9 ure.
  - Zondag den 25. September van Nijmegen naar Rotterdam, des morgens ten 9 ure.
- PROVISIONELE DIENST Tusschen Rotterdam, Nijmegen, Dusseldorp en Keulen.
- Elken Maandag, des morgens ten 5 ure, Van Rotterdam naar Nijmegen, Dusseldorp en Keulen.
  - Elken Dingsdag, des morgens ten 5 ure, Van Nijmegen naar Dusseldorp en Keulen.
  - Elken Woensdag, des morgens ten 8 ure, Van Dusseldorp naar Keulen.
  - Elken Donderdag, des morgens ten 6 ure, Van Keulen naar Dusseldorp, Nijmegen en Rotterdam.
  - Elken Vrijdag, des morgens ten 8 ure, Van Nijmegen naar Rotterdam.

Alle dagen vaart er eene Stoomboot van Rotterdam naar Antwerpen en eene van Antwerpen naar Rotterdam, alsmede op eenige bestemde dagen naar Ter Vere. Nadere informatien kan men bekomen aan het Kantoor van de Correspondenten der Maatschappij, da Haerstr. V A A L M A N en T R I E B E L S, te Nijmegen.

** Bij C. A. THIEME, te Arnhem, is van de Pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

F. KÖPPEN, Mengelingen uit het gebied der Geschiedenis, Nieuwere Staatkunde, Wijsbegeerte en Letterkunde. Naar het Hoogduitsch vrbewerkt. Eerste Deel: Geschiedenis en Staatkunde. Prijs f 2:50.

Van dit hoogst belangrijk werk, hetwelk door eene zeer geachte en kundige hand is vertaald en met vele belangrijke aantekeningen vermeerderd, zal, in den loop van dit jaar, nog een tweede en laatste Deel worden uitgegeven, bevattende de rubrieken: Wijsbegeerte en Letterkunde.

Voorts debiteert dezelve met veel succes:

- I. G. NICOLAI, over Zelfkennis, Menschenkennis en Verkeering met Menschen. Vrij gevolgd naar den tweeden, geheel omgewerkten en des versterkten Hoogduitschen druk; 2 Deelen. f 3:75.
- II. J. GLATZ, Weldamar's Natatenschap aan zijnen Zoon. Een Boek voor Jongelingen, ter vorming van hun verstand en veredeling van hun hart. f 2:50.
- III. K. CLEYMANN, God, mijn Alles, mijne Vreugde, mijn Troost. Een Godsdienstig Huisboek voor beschaafde Christenen. f 3:00.
- IV. Florence Macarthy; een Iersch Volksverhaal van Lady MORGAN. Naar den vierden Engelschen druk in het Nederduitsch overgebragt; 4 Deelen. f 8:00.
- V. J. H. DE HES, Genees-Regtskundige Verhandeling over den Kindermoord, ten dienste van Geneeskundigen en Regtsgeleerden zamengesteld. f 2:00.
- VI. F. LAUN, het Menschelyk Leven in Licht en Bruin; 2 Deelen - 3:75.

** De Boekhandelaar J. F. THIEME te Nijmegen, heeft dezer dagen aan de Heeren Intekenaren afgeleverd, en, voor zoo ver het gering getal overige exemplaren toeliet, aan de voornaamste Boekhandelaren gezonden: R E C E P T - B O E K voor GENEES-EN HEELKUNDIGEN, volgens de alphabetische orde van de oude namen der Geneesmiddelen gerangschikt, met bijvoeging der nieuwe namen, die in de Pharmacopoea Batava en Belgica voorkomen, door Dr. C. VAN ELDIK, a f 3:80.

Behalve door de uitstekende zorgvuldigheid en nauwkeurigheid, waardoor zich dit Recept-Boek zoo gunstig onderscheidt, verdient hetzelfde de meest mogelijke aanprizing van wege deszelfs volledigheid, kennelijk in de keus der meest beproefde min of meer zamengestelde Voorschriften van de beroemdste Practici, de zamenvoeging der oude of wintelnamen der Artsenijen met de benamingen, welke daaraan in de Bataafsche en Belgische Pharmacopoeën zijn gegeven, de vermelding der giften en gedaanten, de te vermijden en te kiezen verbindingen, enz. Vooral de jeugdige, in het zamenstellen der voorschriften, nog minder door eigene ervaring geosfende Arts, zal van dit wel ingerigt Handboek eene goede partij vermogen te trekken.

** De TANDMIDDELEN van den, door de Provinciale Geneeskundige Commissie van Gelderland geauthoriseerden, Tandmeester LEHMAN JOSEPH SON, worden in commissie verkocht, bij de Boekverkoopers C. A. THIEME, te Arnhem, en W. C. WANSLEVEN, te Zutphen; bij den Kunstdraayer STRONK, te Nijmegen, en bij den Kastelein VERMEER, in het Hof van Berlijn te Zevenaar.

De Tandmiddelen zijn: Een TANDPOEDER, ter onderhouding en zuivering der Tandén, zonder het glazuur te benadeelen, a 50 Ct. het Pakje, en een Tand- en Tandvleesch versterkend ELIXER, ter bevestiging van Scabittike en losse Tandén, ter verhoeding der aansteking van dezelve, en ter zuivering van het bloedende en sijnstietende Tandvleesch a f 1 - het kleine, en f 1 - 50 het groote Flesje.

N Y M E G E N.
De Tandmeester
LEHMAN JOSEPH SON,
Is, gedurende de Kermis, dagelijks van elf tot een uur, ten Huis van A. KROEIJ, in de Grootte Straat, te spreken of te ontbieden.